

Nr 34

Utlåtande i anledning av delegerades för riksdagens verk framställning angående ändrade tjänste- och personalförteckningar för ombudsmännens expeditioner m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I skrivelse den 3 maj 1957 har delegerade för riksdagens verk hemställt, att bankoutskottet måtte föreslå riksdagen bemyndiga delegerade att med tillämpning från och med den 1 juli 1957 utfärda tjänste- och personalförteckningar för ombudsmännens expeditioner i enlighet med i skrivelsen intaget förslag.

I samband med delegerades förslag har utskottet till behandling förehaft två i anledning av detsamma väckta likalydande motioner, nämligen inom första kammaren nr 530 av herrar *Lindblom* och *Ollén* samt inom andra kammaren nr 673 av herr *Rylander m. fl.*, vilka hemställt

»1) att riksdagen måtte besluta att den nuvarande i lönegraden Cr 13 placerade byråchefstjänsten utbytes mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15 (den nya lönegraden Br eller Bp 4) och att den nuvarande byrådirektörstjänsten förändras till en byråchefstjänst i lönegraden Ca 37 (den nya Bo 1);

2) att, om den under 1) upptagna hemställan icke vinner bifall, riksdagen måtte besluta att den nuvarande byråchefstjänsten utbytes mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15 (den nya Br eller Bp 4);

3) att, om icke heller den under 2) upptagna hemställan vinner bifall, riksdagen måtte besluta att den nuvarande byråchefstjänsten utbytes mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 14 (den nya Br eller Bp 3).»

Beträffande motiveringen för motionärernas hemställan får utskottet hänvisa till motionen II:673.

Delegerade för riksdagens verk hänvisar i sin ovannämnda skrivelse till det i proposition nr 127 framlagda förslaget till instruktion för riksdagens ombudsmän. I propositionen omnämnes, att delegerade för riksdagens verk anmält sin avsikt att sedan propositionen avlåtits förelägga riksdagen förslag till ändrade tjänste- och personalförteckningar för ombudsmännens expeditioner, varför någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida icke krävdes för att hithörande frågor skulle komma under riksdagens prövning.

Delegerade har tidigare behandlat frågan om personalorganisationen vid ombudsmännens expeditioner i yttranden avgivna dels den 8 februari 1956

över av särskilt tillkallade sakkunniga avgivet betänkande angående justitieombudsmannainstitutionen m. m. (SOU 1955: 50), dels den 13 februari 1957 över betänkandet »JO och kommunerna» (SOU 1957:2). Rörande innehållet i sistnämnda yttrande torde få hänvisas till proposition nr 127, sid. 18—19.

I detta remissyttrande har delegerade förordat följande personalorganisation beträffande ordinarie tjänster (de ändrade lönegrader, som följer av tillämpningen av de nya löneplanerna, har därvid samtidigt angivits):

G ä l l a n d e s t a t		F ö r e s l a g e n s t a t			
Justitieombudsmannen och hans expedition		Justitieombudsmannen och hans expedition			
<i>Tjänstemän å ordinarie stat</i>		<i>Tjänstemän å ordinarie stat</i>			
			Nuv. löne- grads- beteck- ning	Ny lö- negrads- beteck- ning	
1 Byråchef	Cr 13	1 Kanslichef	Cp 15	Bp	4
1 Byrådirektör	Ca 33	2 Byråchefer	Cr 13	Br	2
1 Kansliskrivare	Ca 15	2 Sekreterare ¹ <i>högst</i>	Cr 8	Ar	25
1 Expeditionsvakt	Ca 11	1 Kansliskrivare ..	Ca 15	Ao	10
		1 Kanslibitråde	Ca 11	Ao	7
		1 Expeditionsvakt ..	Ca 11	Ao	7
		<i>Tjänstemän å övergångsstat</i>			
		1 Byrådirektör	Ca 33	A	26
Militieombudsmannen och hans expedition		Militieombudsmannen och hans expedition			
1 Byråchef	Cr 13	1 Byråchef	Cr 13	Br	2
1 Byrådirektör	Ca 31	1 Byråchef	Cr el. Cp 13	Bp	1
1 Kansliskrivare	Ca 15			el. Br	2
1 Expeditionsvakt	Ca 11	1 Byrådirektör	Ca 33	Ao	26
		1 Kansliskrivare	Ca 15	Ao	10
		1 Expeditionsvakt ..	Ca 11	Ao	7

¹ Därest innehavaren av den å övergångsstat förda byrådirektörstjänsten ej erhåller å ordinarie stat uppförd tjänst eller efter innehav av sådan tjänst återgår till den å övergångsstat förda tjänsten, må allenast en sekreteraretjänst tillsättas. Äro för sådant fall båda sekreteraretjänsterna tillsatta, skall förordnandet för den ene sekreteraren återkallas.

Delegerade anför vidare följande:

Militieombudsmannen har vid ärendets senaste handläggning inom delegerade — under erinran om att han tidigare vid frågans behandling inom delegerade i framförda reservationer uttalat att enligt hans mening 1955 års kommittéförslag beträffande militieombudsmansämbetets personalorganisation borde till alla delar genomföras — för sin del yrkat att delegerade ville

1) föreslå att den nuvarande i lönegraden Cr 13 placerade byråchefstjänsten utbytes mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15 (den nya lönegraden Br eller Bp 4) och att den nuvarande byrådirektörstjänsten förändras till en byråchefstjänst i lönegraden Ca 37 (den nya Bo 1);

2) att, om det under 1) upptagna yrkandet icke vinner bifall, i allt fall den nuvarande byråchefstjänsten föreslås skola utbytas mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15;

3) att, om icke heller det under 2) upptagna yrkandet vinner bifall, den nuvarande byråchefstjänsten föreslås skola utbytas mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 14 (den nya Br eller Bp 3).

Delegerade, som ånyo övervägt de skäl som av militieombudsmannen anförts till stöd för utbyte av en byråchefstjänst mot en kanslichefstjänst samt av byrådirektörstjänsten mot en byråchefstjänst (tillsatt medelst konstitutorial), hava icke funnit sig böra frångå den uppfattning i frågan, som intagits av lönenämnden för riksdagens verk och biträts av delegerade (se delegerades förenämnda yttranden d. 8 febr. 1956 och den 13 febr. 1957). Delegerade anse följaktligen att personalförteckningen för militieombudsmansexpeditionen bör fastställas i enlighet med vad ovan angivits.

I sina yttranden hava delegerade understrukit, att sekreterartjänsterna vid justitieombudsmansexpeditionen i regel borde placeras i lönegraden Cr 5 och att en placering i Cr 8 borde förekomma endast under den förutsättning som angivits å sid. 119 i det betänkande angående »Justitieombudsmannainstitutionen m. m.» (SOU 1955:50), vilket avgavs av särskilt tillkallade sakkunniga den 10 december 1955. Förhållandena hava genom de föreslagna nya löneplanerna såtillvida ändrats, att dessa lönegrader i den nya statens löneförordning komma att tillhöra löneplan A med placering Cr 5 och Cr 6 i Ar 23, Cr 7 i Ar 24 och Cr 8 i Ar 25. Envar av dessa nya lönegrader A 23 — A 25 kommer att innehålla fyra löneklasser och i regel kan man räkna med att nytillträdande tjänstemän komma att placeras i någon av de lägsta löneklasserna, om ej annat särskilt beslutas. Övergångsvis komma emellertid de som redan äro placerade i Cr 5 — Cr 8 att hänföras till högsta löneklassen inom respektive nya lönegrad. Det kan också visa sig att en högre placering än som följer av avlöningsreglementets normalbestämmelser kan bli nödvändig för att förvärva tillräckligt kvalificerad personal till ombudsmännens expeditioner. En sådan anordning kan också genomföras i det individuella fallet. Delegerade äga nämligen befogenhet att med stöd av 24 § avlöningsreglementet för riksdagens verk meddela beslut om placering i högre löneklass inom lönegraden än som följer av de allmänna bestämmelserna. I detta sammanhang må erinras om att Kungl. Maj:t i propositionen nr 120 till årets riksdag anmält att en närmare prövning av frågan om budgetsekreterartjänsternas — nu i Cr 8 — inplacering i det nya lönesystemet (A 25) givit vid handen, att för dessa tjänster tillsvidare bör utnyttjas endast lönegradens högsta löneklass.

Delegerade vilja slutligen anmäla, att justitieombudsmannen i en till delegerade ingiven promeria den 28 mars 1957 hemställt om höjning av de i årets statsverksproposition under fjortonde huvudtiteln, punkten 20, föreslagna anslaget till Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar med 27 000 kronor till 294 000 kronor. Rörande den av justitieombudsmannen anförda motiveringen härför torde få hänvisas till förenämnda promeria, vilken bifogats denna skrivelse.

Delegerade anse sig böra tillstyrka vad sålunda föreslagits.

I promemorian har justitieombudsmannen tillika anhållit om att för möblering av de nya lokaler, som han räknat med att kunna disponera, samt för telefoner och skrivmaskin m. m. skulle anvisas ett engångsanslag av 10 000 kronor. Delegerade vilja biträda justitieombudsmannens framställning även i detta hänseende. Av praktiska skäl synes det för möbleringen m. m. erforderliga beloppet kunna ställas till förfogande i form av höjning av det i statsverkspropositionen för justitieombudsmannen och hans expedition upptagna förslagsanslaget till omkostnader med 10 000 kronor till 26 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda få delegerade hemställa, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen

dels att bemyndiga delegerade att med tillämpning från och med den 1 juli 1957 utfärda tjänste- och personalförteckningar för ombudsmännens expeditioner av den lydelse som av det föregående framgår,

dels ock att för budgetåret 1957/58 till Justitieombudsmannen och hans expedition anvisa till Avlöningar ett förslagsanslag av 294 000 kronor och till Omkostnader ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

Vid delegerades framställning är fogat protokollsutdrag, varav framgår att *militieombudsmannen Wilhelmsson* reserverat sig mot delegerades beslut vad gäller tjänste- och personalförteckningarna för militieombudsmans-expeditionen. Herr Wilhelmsson har i ärendet anført följande:

Då delegerade till handläggning förehade de remisser, som föranledde dels delegerades den 8 februari 1956 beslutade yttrande över det den 10 december 1955 avgivna betänkandet »Justitieombudsmannainstitutionen m. m.» (SOU 1955:50) och dels delegerades den 13 februari 1957 beslutade yttrande över det betänkande »JO och kommunerna» som avgavs den 16 januari 1957 (SOU 1957:2), uttalade jag i samband med då anförda reservationer att enligt min mening vad i 1955 års förslag förordats beträffande mo-ämbetets personalorganisation borde till alla delar genomföras. Till stöd för detta mitt ställningstagande hänvisade jag till vad från min sida anförts i ett i förstnämnda betänkande s. 122 ff. återgivet yttrande till utredningsmännen ävensom i yttrande till Kungl. Maj:t över samma betänkande. De synpunkter jag i dessa mina yttranden framfört vill jag alltjämt med bestämdhet vidhålla.

För mo-ämbetets vidkommande innebar 1955 års förslag bland annat att den nuvarande byråchefstjänsten i Cr 13 skulle förändras till en kanslichefstjänst i Cp 15 och att den nuvarande byrådirektörstjänsten i Ca 31 skulle utbytas mot en byråchefstjänst i Ca 37. I sitt förenämnda yttrande ha delegerade, i likhet med lönenämnden för riksdagens verk, funnit sig icke kun-

na biträda förslaget om byråchefstjänstens förändrande till en kanslichefstjänst i Cp 15. Beträffande byrådirektörstjänsten förordade delegerade en till Ca 33 begränsad lönegradsuppflyttning.

Vad angår frågan om inrättande, på samma sätt som utan gensaga föreslagits beträffande jo-ämbetet, av en kanslichefsbefattning jämväl vid mo-expeditionen må till en början erinras om att härmed icke avses att tillföra mo-ämbetets nuvarande personalorganisation en ytterligare tjänst utan endast en förändring av den nuvarande byråchefstjänsten till en kanslichefsbefattning. Det kan jämväl erinras om att den enligt 1955 års förslag för mo-ämbetets del förordade organisationen icke heller i övrigt skulle innebära någon faktisk utökning av det nu förefintliga antalet av tre högre befattningshavare vid mo-expeditionen (byråchef, biträdande byråchef och byrådirektör).

I anslutning till vad i nu berörda fråga anförts i mina förenämnda yttranden må särskilt framhållas att enligt föreliggande förslag någon nämnvärd utvidgning av mo-ämbetets tillsynsområde visserligen icke är åsyftad men att å andra sidan det är i höggrad önskvärt och även avsett att i möjligaste mån åstadkomma en intensifiering av tillsynsverksamheten inom det nuvarande området, särskilt i vad avser försvarets centrala förvaltning. En sådan intensifiering måste vara av vikt icke minst med hänsyn till de betydande ekonomiska värden som handhavas av försvarets myndigheter. Vad lönenämnden i sitt yttrande över 1955 års betänkande anfört därom att ett genomförande av det framlagda förslaget icke komme att medföra någon nämnvärd förändring, varken kvalitativt eller kvantitativt, av de arbetsuppgifter som vore ålagda mo-ämbetet kan, vid beaktande av vad nyss framhållits, knappast sägas träffa den fråga det här gäller. Det finnes uppenbarligen icke heller skäl att, på sätt synes ha skett i lönenämndens berörda yttrande, undervärdera vad som i samband med den utredning, som föregick 1955 års förslag, framhållits rörande önskvärdheten av en, i den mån omständigheterna icke föranledde till annat, likformig organisation de båda ombudsmansinstitutionerna emellan. Härvidlag kan framhållas att de båda ämbetena i princip varit uppbyggda efter inbördes ensartade riktlinjer alltsedan mo-ämbetets tillkomst år 1915 och att det otvivelaktigt alltjämt måste vara av betydelse att ämbetena i fråga om förutsättningarna att kunna med erforderlig effektivitet genomföra sina arbetsuppgifter äro inbördes likställda. Vidare kan erinras hurusom vid 1954 års riksdag sammansatt konstitutions- och första lagutskott i utlåtande (nr 1) över vissa då väckta motioner med begäran om utredning i syfte att åstadkomma en effektivisering av jo-ämbetets tillsynsverksamhet uttalade att i motionerna begärd utredning syntes böra komma till stånd samt att, då likformigheten mellan de båda ombudsmansinstitutionerna borde bevaras, även förslagets återverkningar på mo-ämbetet bl. a. i organisatoriskt avseende måste beaktas.

Beträffande det förslag till ändrade tjänste- och personalförteckningar för ombudsmännens expeditioner som av delegerade avses skola föreläggas riksdagen finner jag mig, med hänvisning till vad jag nu och tidigare anfört, föranlåten att, i vad förslaget kommer att gälla mo-ämbetets personalorganisation, ställa följande yrkanden, nämligen

1) att den nuvarande i lönegraden Cr 13 placerade byråchefstjänsten föreslås skola utbytas mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15

och att den nuvarande byrådirektörstjänsten föreslås skola förändras till en byråchefstjänst i lönegraden Ca 37;

2) att, om det under 1) upptagna yrkandet icke vinner bifall, i allt fall den nuvarande byråchefstjänsten föreslås skola utbytas mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15;

3) att, om icke heller det under 2) upptagna yrkandet vinner bifall, den nuvarande byråchefstjänsten föreslås skola utbytas mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 14.

Utskottet

Under förutsättning att riksdagen godkänner det förslag till instruktion för riksdagens ombudsmän som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 127, föranleder detta vissa ändringar i gällande tjänste- och personalförteckningar för ombudsmännens expeditioner. I anledning härav har delegerade för riksdagens verk framlagt förslag i ärendet av den lydelse som framgår av vid detta utlåtande fogade *bilaga*. Vad angår justitieombudsmannaämbetet överensstämmer delegerades förslag med vad som förordats i betänkande angående justitieombudsmannainstitutionen m. m. (SOU 1955:50), avgivet av särskilt tillkallade sakkunniga, vilkas förslag i denna del även lämnats utan erinran av lönenämnden för riksdagens verk. Icke heller utskottet har funnit anledning till erinran mot delegerades förevarande förslag och får således tillstyrka bifall till detsamma.

Vad därefter angår delegerades förslag rörande militieombudsmannaexpeditionen har i de likalydande motionerna I:530 och II:673 hemställts, att riksdagen i första hand måtte besluta att byråchefstjänsten i nuvarande Cr 13 (motsvarande nya lönegraden Br 2) utbytes mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15 (nya lönegraden Br eller Bp 4) samt att den nuvarande byrådirektörstjänsten förändras till en byråchefstjänst i lönegraden Ca 37 (den nya Bo 1); i andra hand — om den förutnämnda hemställan icke vunne bifall — att den nuvarande byråchefstjänsten utbytes mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 15 (den nya Br eller Bp 4); och slutligen i tredje hand — om sistnämnda hemställan icke bifölles — att den nuvarande byråchefstjänsten i stället utbytes mot en kanslichefstjänst i lönegraden Cr eller Cp 14 (den nya Br eller Bp 3). Motionärernas hemställan sammanfaller i första punkten med de sakkunnigas förslag och i sin utformning för övrigt med vad militieombudsmannen hemställt vid ärendets handläggning inom delegerade. Med hänsyn till att någon nämnvärd förändring, varken kvalitativt eller kvantitativt, icke redovisats i fråga om de arbetsuppgifter som åvilar militieombudsmannen, är utskottet — i likhet med delegerade och lönenämnden — icke berett att nu tillstyrka förslaget om

inrättande av en kanslichefstjänst. Icke heller i övrigt synes det föreligga skäl att frångå delegerades förevarande förslag beträffande militieombudsmannaexpeditionen.

Utskottet biträder slutligen även vad delegerade föreslagit rörande anslag till justitieombudsmannen för avlöningar till icke-ordinarie personal samt för utrustning av nya lokaler m. m.

Frågan om anvisande av de anslag som föranledes av delegerades förevarande framställning, kommer av utskottet att behandlas i samband med avgivande av utlåtande beträffande regleringen för budgetåret 1957/58 av utgifterna under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m.

Åberopande det anförda hemställer utskottet, under förutsättning att riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts proposition nr 127,

att riksdagen — med avslag å de likalydande motionerna I:530 och II:673 — må bemyndiga delegerade för riksdagens verk att med tillämpning från och med den 1 juli 1957 utfärda tjänste- och personalförteckningar för ombudsmännens expeditioner i enlighet med vad som angives i härvid fogade *bilaga*.

Stockholm den 21 maj 1957

På bankoutskottets vägnar:
K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Boo, Fahlander, Mogård, De Geer, Werner och Krügel;

från andra kammaren: herrar Larsson i Julita, Nordqvist, Andersson i Ronneby, Svensson i Stenkyrka, Bengtsson i Landskrona, Wedén och Wachtmeister.

Tjänste- och personalförteckning för ombudsmännens expeditioner

Justitieombudsmannen och hans expedition

Militieombudsmannen och hans expedition

Tjänstemän å ordinarie stat

Tjänstemän å ordinarie stat

Nuv. löne- grads- beteck- ning			Ny lö- negrads- beteck- ning			Nuv. löne- grads- beteck- ning			Ny lö- negrads- beteck- ning					
1	Kanslichef	..... Cp 15	Bp	4	1	Byråchef	..... Cr 13	Br	2	1	Byråchef	..... Cr el. Cp 13	Bp	1
2	Byråchefer	..... Cr 13	Br	2	1	Byråchef	..... Cr el. Cp 13	el. Br	2					
2	Sekreterare ¹	<i>högst</i> Cr 8	Ar	25										
1	Kansliskrivare	... Ca 15	Ao	10	1	Byrådirektör	.... Ca 33	Ao	26					
1	Kanslibitråde	.... Ca 11	Ao	7	1	Kansliskrivare	... Ca 15	Ao	10					
1	Expeditionsvakt	.. Ca 11	Ao	7	1	Expeditionsvakt	.. Ca 11	Ao	7					

Tjänstemän å övergångsstat

1 Byrådirektör ..... Ca 33 A 26

---

¹ Därest innehavaren av den å övergångsstat förda byrådirektörstjänsten ej erhåller å ordinarie stat uppförd tjänst eller efter innehav av sådan tjänst återgår till den å övergångsstat förda tjänsten, må allenast en sekreteraretjänst tillsättas. Äro för sådant fall båda sekreteraretjänsterna tillsatta, skall förordnandet för den ene sekreteraren återkallas.